



Списание за наука

„Ново знание“

ISSN 2367-4598 (Online)

ISSN 1314-5703 (Print)

Академично издателство „Талант“

*Висше училище по агробизнес и развитие на
регионите - Пловдив*

New Knowledge

Journal of Science

ISSN 2367-4598 (Online)

ISSN 1314-5703 (Print)

Academic Publishing House „Talent“

*University of Agribusiness and Rural Development
Bulgaria*

<http://science.uard.bg>

ETHICS IN HEALTHCARE

Georgi Kesov

University of agribusiness and rural development, Plovdiv, Bulgaria

Abstract: This article aims to define the term 'health care ethics', summarize the key ethical principles for good medical practice, present the ethical codes that guide the medical profession and identify the qualities and virtues to which good doctors should strive. Key concepts in health ethics are examined, as well as major ethical issues related to health and health care. The challenges of applying ethical principles to global public health and practical strategies to address these challenges are illustrated.

Keywords: ethics, ethical norms, healthcare, patient.

ЕТИКА В ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

Георги Кесов

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите - Пловдив

Резюме: Тази статия има за цел да дефинира термина „етика в здравеопазването“, обобщава ключовите етични принципи за добра медицинска практика, представя етичните кодекси, които ръководят медицинската професия и идентифицира качествата и добродетелите към които трябва да се стремят добрите лекари. Разгледани са ключовите концепции в здравната етика, както и основните етични въпроси, свързани със здравето и здравните грижи. Илюстрирани са предизвикателствата на прилагането на етичните принципи към глобалното обществено здраве и практическите стратегии за справяне с тези предизвикателства.

Ключови думи: етика, етични норми, здравеопазване, пациент.

Етиката в здравеопазването е интердисциплинарна област на знанието, която се стреми специално да разбере ценностите, които са в основата на решенията и действията в здравеопазването, здравните изследвания и здравната политика, и да предостави насоки за действие, когато тези ценности са в конфликт. Тя разглежда етичните проблеми, пред които се изправят здравните специалисти, както и пациентите, семействата и общностите в редица контексти, свързани със здравето, включително клинични грижи, здравни услуги и системи, обществено здраве, епидемиология...

В основата на всички подходи към етиката на общественото здравеопазване е силният ангажимент към колективни действия като средство за защита на хората и обществото от вреди и насърчаване на най-високия достижим стандарт на здравеопазване.

Здравните специалисти трябва да се стремят да осигурят най-добрата грижа, която могат за своите пациенти. Отговорност на медицинския специалист е да се придържа към най-високите стандарти за медицинска етика (Димитров, 2020).

За здравните специалисти и особено за тези, които се стремят да бъдат в управлението на здравеопазването е важно да разбират не само регулацията и спазването на здравните грижи, но и медицинската етика.

Съвременните лекари трябва да са наясно с нуждите и правата на отделния пациент, с правата на неговите роднини и настойници, да реагират адекватно при сблъсък с културни и езикови бариери, да са разумни при използването на здравни ресурси, да надграждат познанията си в областта чрез специализации, курсове, обучения, участия в семинари, конференции, срещи, симпозиуми... Те трябва да са сигурни, че пациентите получават адекватна информация, доброволно се съгласяват с лечението и процедурите и имат капацитета да разберат и оценят потенциалните ползи и рискове от грижите, които получават (Smilkova, 2021).

Напредъкът на технологиите в здравеопазването носи със себе си безброй ползи и разширени възможности, но също така и по – голяма отговорност, когато става въпрос за етични норми. При наличието на електронни медицински досиета, лекуващият лекар трябва да осигури пълна конфиденциалност на цялостната информация за състоянието на пациента, както и предоставените от него лични данни. Дискретността на лекуващия лекар е от изключително значение и е основополагащ елемент на етиката в бъдещото общуване между него и пациентите му.

Етиката в здравеопазването налага всеки пациент да бъде лекуван по възможно най-добрия начин от своя лекар. Етичните теории за справедливостта в здравеопазването помагат на лекарите и медицинските сестри да бъдат подготвени за това, което може да ги очаква по време на работния процес.

Етиката в здравеопазването включва в себе си уважение към достойнството, човешката стойност и уникални качества на всеки пациент. Важно е да бъде избран възможно най – правилния подход към него и неговите близки.

Пациентът винаги трябва да бъде първа и основна грижа на медицинския специалист. Той трябва да насърчава и защитава правата, здравето и безопасността на пациента (Krahtova-Nasteva, 2021).

Пациентът трябва да разполага с цялостна информация за състоянието си, възможните рискове и последици от назначено лечение, както и сам да вземе решение дали да бъде подложен на дадена здравна процедура или хирургична интервенция.

Друг проблем, засягащ етичните норми в здравеопазването е свързан с културната принадлежност на пациентите. Не може да се говори за универсални етичните стандарти, като се има предвид, че хора идващи от различните страни могат да имат други ценности и практики. Появяват се социални детерминанти като бедност, лошо образование, нездравословни условия на живот и липса на достъп до здравни грижи... В подобни случаи е необходимо лекуващия лекар да успее да намери правилния подход към пациента, да му

обясни предимствата на съвременната медицина и иновативните методи на диагностика и лечение...

Клиничните етични комисии са важен инструмент за вземане на клинични решения по етични въпроси, произтичащи от предоставянето на грижи в здравните институции. Клиничните етични комисии обикновено са мултидисциплинарни и могат да включват етици, здравни специалисти, защитници на пациентите и религиозни представители. Те предоставят насоки на клиницисти, пациенти и семейства в клинични дилеми и могат също да допринесат за развитието на институционални политики и процедури.

Голяма част от практиките и политиките в областта на общественото здравеопазване се основават на идеята, че превенцията е по-добра, отколкото да чакате болестта да се развие и след това да се фокусирате върху лечението. В същото време, когато ресурсите са ограничени, определянето на това как да се разпределят те между превенцията и лечението може да повдигне важни етични въпроси.

В световен мащаб всекидневно се увеличава броя на пациентите с хронични заболявания. Голяма част от тези заболявания се дължат на стреса и нездравословния начин на живот, като тютюнопушене, пиене на алкохол, преяждане и недостатъчна физическа активност. Дейността на общественото здравеопазване изисква надеждни данни за нивото на хроничните заболявания и заплахите за здравето сред населението. Такива данни позволяват да се определят приоритетите и наличните ресурси да се разпределят въз основа на риска.

Медицина, основана на адекватна преценка и спазване на високи стандарти за медицинска етика, може да помогне за минимизиране на грешките и за насърчаване на доверието, отчетността и уважението между лекари и пациенти. Основната цел на лекаря трябва да бъде да облагодетелства другите. Лекарите трябва да разчитат на придобитите знания, предоставените им ресурси, да познават добре политиката на съответното лечебно заведение, за да съумеят да работят съгласно установените етични норми.

Източници:

1. Димитров, И. 2020. Управление на здравеопазването. Етични аспекти. Интел дизайн ЕООД, Пловдив 2020, ISBN 978-619-7178-17-3, 138 стр.
2. Krahtova-Nasteva, K. 2021. Modern Management in Healthcare System. XV. International Balkan and Near Eastern Congresses Series on Economics, Business and Management, May 29-30, 2021, ISBN: 978-619-203-308-8, 255-265.
3. Smilkova, D. 2021. Health Reform. New Knowledge Journal of Science 10-2.